УДК 336.14:364(477)
DOI:10.32782/2415-8240-2026-109-2-882-894

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

ASSESSMENT OF THE CURRENT STATE OF FINANCIAL SUPPORT FOR THE SOCIAL SPHERE OF UKRAINE UNDER FULL-SCALE ARMED AGGRESSION

Фіщенко Максим Віталійович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії),
Уманський національний університет
ORCID: https://orcid.org/0009-0007-3503-3821

Maksym Fishchenko,
Uman National University

У статті оцінено сучасний стан фінансового забезпечення соціальної сфери України в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації. Проаналізовано динаміку та структуру соціальних видатків зведеного бюджету за 2021–2025 рр., співвідношення власних, боргових і зовнішніх джерел фінансування та роль міжнародної допомоги. Встановлено, що частка соціальних видатків у ВВП скоротилася з пікових 9,8% у 2022 р. до 4,6% у 2025 р. на тлі пріоритетного фінансування сектору безпеки й оборони, а в програмній структурі зросла роль нових спричинених війною напрямів при зниженні частки Пенсійного фонду. Виокремлено чотири ключові диспропорції: скорочення реальної купівельної спроможності соціальних видатків, структурну конкуренцію з оборонними видатками, високу залежність від зовнішнього умовного фінансування та хронічний дефіцит фінансування навіть пріоритетних напрямів відновлення. Обґрунтовано, що стійкість фінансового забезпечення соціальної сфери потребує диверсифікації джерел, посилення бюджетної дисципліни та підвищення адресності соціальних виплат.

Ключові слова: фінансове забезпечення, соціальна сфера, воєнний стан, соціальні видатки, державний бюджет, міжнародна фінансова допомога, повоєнне відновлення.

The article assesses the current state of financial support for Ukraine's social sphere under the full-scale armed aggression of the russian federation, which has narrowed the budget's revenue base while sharply increasing social needs and created a systemic contradiction between those needs and shrinking own resources amid the prioritisation of defence spending. The study analyses the dynamics, structure and sources of financial support for the social sphere over 2021–2025 and identifies the

main disproportions and risks, drawing on budgetary and statistical data of the Ministry of Finance of Ukraine, the State Statistics Service of Ukraine, the World Bank, the European Commission and the National Institute for Strategic Studies. The share of social-security expenditures in GDP fell from a wartime peak of 9.8% in 2022 to 4.6% in 2025 amid the priority financing of the defence sector, while the programme structure shifted towards new war-related directions and the share of the Pension Fund declined from 61.5% in 2023 to 59.5% in 2025. International assistance, primarily the EU's Ukraine Facility (up to EUR 50 billion for 2024–2027) and the ERA mechanism (up to USD 50 billion), plays an increasing role, while the consolidated budget deficit reached 18.3% of GDP in 2025. Four key disproportions are identified: the erosion of the real purchasing power of social expenditures despite nominal growth; structural competition between social and defence expenditures resolved in favour of defence; high dependence on external, conditional financing; and a persistent annual financing gap even for priority recovery needs. It is substantiated that ensuring the sustainability of financial support for the social sphere requires diversification of funding sources, strengthened budget discipline, and improved targeting of social payments.

Keywords: financial support, social sphere, martial law, social expenditures, state budget, international financial assistance, post-war recovery.

Вступ. Повномасштабне вторгнення російської федерації зумовило безпрецедентне для новітньої історії України зростання соціальних потреб населення – масове внутрішнє переміщення, втрату житла та джерел доходу, зростання кількості осіб з інвалідністю внаслідок бойових дій, руйнування об’єктів виробничої та соціальної інфраструктури. Водночас традиційна дохідна база бюджету зазнала суттєвого тиску через скорочення економічної активності на тимчасово окупованих і прифронтових територіях, а також через скорочення чисельності працездатного населення – наслідок масової зовнішньої міграції, мобілізації чоловіків працездатного віку до лав Збройних сил України, бойових втрат і травм, що обмежують участь у ринку праці.

Це звужує базу оподаткування доходів фізичних осіб і єдиного соціального внеску – основних джерел наповнення соціальних фондів, тоді як демографічне навантаження на працездатне населення (частка пенсіонерів, осіб з інвалідністю, дітей) зростає. Це породжує системну суперечність: потреба у фінансовому забезпеченні соціальної сфери зростає тоді, коли можливості держави задовольняти її власними ресурсами звужуються, а конкуренція за бюджетний ресурс з боку сектору безпеки й оборони є об’єктивно пріоритетною. Розв’язання цієї суперечності вимагає ґрунтовної оцінки фактичного стану фінансового забезпечення соціальної сфери, що й зумовлює актуальність дослідження.

Огляд літератури. Питання бюджетного забезпечення соціальної сфери в умовах війни досліджувала низка вітчизняних науковців. Зокрема, О. Прутська та Л. Мартинова проаналізували особливості управління публічними фінансами в умовах воєнного стану, обґрунтувавши потребу підвищення гнучкості й оперативності бюджетного процесу для першочергового фінансування оборони при збереженні соціальних гарантій [1]. С. Бей розглянув специфіку здійснення

бюджетного процесу в Україні під час війни, приділивши увагу трансформації пріоритетів видаткової політики держави [2]. О. Західна, М. Козік та Р. Грицай дослідили міжбюджетні відносини територіальних громад в умовах війни на прикладі однієї з громад [3], а Н. Ситник у співавторстві з О. Західною та В. Огребчук – вплив кількісних показників на механізм фінансування закладів загальної середньої освіти міської територіальної громади [4]. Проблематику соціальної підтримки та надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам висвітлено у праці Т. Павлюк і Л. Середницької [5], а питання соціальної безпеки окремих демографічних груп (молоді) в умовах воєнного стану – О. Ачкасової, А. Полянської та А. Семенова [6]. Вектори соціальної політики держави в умовах викликів війни узагальнено в дослідженні О. Безпаленка [7].

Найновішим і дотичним до предмета цього дослідження є доробок З. Лободіної та К. Березки, які на основі структурного, кореляційно-регресійного аналізу й розробленого ними інтегрального індексу соціально-бюджетної напруженості дослідили динаміку й структурні зміни видатків державного й місцевих бюджетів на соціальний захист населення у 2021–2025 рр., підтвердивши зростання ролі житлової підтримки, програм для внутрішньо переміщених осіб і ветеранів та посилення залежності соціальної сфери від міжнародних механізмів підтримки [8]. Подібних висновків щодо зв’язку соціальних видатків з макроекономічною динамікою та зовнішнім фінансуванням доходять І. Чугунов зі співавторами, аналізуючи фінансово-бюджетне забезпечення соціального захисту населення України в умовах воєнного стану [9].

Значний масив емпіричних даних щодо масштабів руйнувань і потреб відновлення формують аналітичні центри – Національний інститут стратегічних досліджень, Центр економічної стратегії, Лабораторія законодавчих ініціатив, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, а також спільні оцінки Світового банку, Європейської комісії, ООН та Уряду України в межах послідовних звітів Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA) [10; 18; 19; 20]. У міжнародній літературі загальнотеоретичні засади впливу воєнних конфліктів на видатки соціального захисту й фіскальну політику держав розкрито, зокрема, у дослідженнях T. Nguyen, V. Castro та J. Wood щодо чутливості соціальних видатків до фінансових криз [21], а також у роботі, присвяченій ставленню населення до соціальної політики держави в умовах війни в Україні на основі опитувань [22]. Огляд ОЕСР послідовно фіксує планове скорочення частки видатків на соціальний захист, охорону здоров’я та освіту у ВВП України на користь оборонних потреб [23].

Водночас переважна частина зазначених публікацій зосереджена або на загальних питаннях бюджетного процесу й видатків держави, або на окремих секторах чи категоріях населення (освіта, внутрішньо переміщені особи, молодь), тоді як комплексна оцінка динаміки саме соціальної складової бюджетних видатків у період воєнного стану та її співвіднесення зі структурою джерел фінансування (бюджетних і міжнародних) залишається недостатньо систематизованою, що й визначає мету статті.

Метою статті є оцінка динаміки, структури та джерел фінансового забезпечення соціальної сфери України за період повномасштабної збройної агресії, виявлення основних диспропорцій і ризиків для подальшого визначення напрямів удосконалення механізму такого забезпечення.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових методів: структурно-динамічний аналіз – для дослідження змін обсягу та структури соціальних видатків зведеного бюджету за 2021–2025 рр.; порівняльний аналіз – для зіставлення часток власних, боргових і зовнішніх джерел фінансування; методи узагальнення та систематизації – для виявлення диспропорцій і ризиків фінансового забезпечення соціальної сфери; табличний і графічний методи – для унаочнення динаміки показників. Інформаційною базою слугували офіційні дані Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, звіти Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3–RDNA5), матеріали Європейської Комісії, Ради ЄС, Національного інституту стратегічних досліджень та інших аналітичних центрів.

Під час підготовки рукопису автором використовувалися генеративні інструменти штучного інтелекту / ШІ-асистовані технології для попереднього пошуку релевантної наукової літератури з подальшою верифікацією всіх джерел автором; а також для оформлення списку використаних джерел згідно з національним стандартом бібліографічного опису ДСТУ 8302:2015 і формування References відповідно до міжнародного стилю APA.

Результати досліджень. Одним із ключових індикаторів спроможності держави виконувати свої соціальні зобов'язання перед населенням є обсяг і динаміка соціальних видатків бюджету. Соціальні видатки становлять сукупність бюджетних асигнувань на соціальний захист, соціальне забезпечення та підтримку вразливих категорій населення, і їхній рівень відображає водночас реальний масштаб соціальних потреб суспільства та можливості держави їх задовольняти за наявних фінансових обмежень. Аналіз динаміки цих видатків дає змогу оцінити, наскільки бюджетна політика встигала реагувати на зростання соціальних потреб, спричинене війною.

Таблиця 1. Динаміка видатків на соціальне забезпечення в Україні, 2021–2025 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	2025
Видатки на соціальне забезпечення, млрд грн	343,5	509,5	442,3	447,9	406,4
ВВП у фактичних цінах, млрд грн	5459,6	5191,0	6537,8	7658,7	8931,2
Частка видатків на соціальне забезпечення у ВВП, %	6,3	9,8	6,8	5,8	4,6

Джерело: складено автором за даними Міністерства фінансів України [11] та Державної служби статистики України (ВВП у фактичних цінах)[12].

Динаміка частки видатків на соціальне забезпечення у ВВП демонструє чітку спадну тенденцію: з піку 9,8% у 2022 р. до 4,6% у 2025 р. Пікове значення 2022 р. пояснюється не лише зростанням абсолютного обсягу видатків (з огляду

на різке збільшення соціальних потреб одразу після початку повномасштабного вторгнення), а й номінальним скороченням ВВП (з 5459,6 млрд грн у 2021 р. до 5191,0 млрд грн у 2022 р., тобто на 4,9%), що створило ефект «подвійного стиснення»: чисельник зростав, а знаменник – скорочувався. Натомість у 2023–2025 рр. відносна вага соціального забезпечення в економіці послідовно знижується, попри те що абсолютні номінальні видатки залишаються в діапазоні 406–448 млрд грн. Це пояснюється випереджальним номінальним зростанням ВВП (на 26,0% у 2023 р., 17,1% у 2024 р. та 16,6% у 2025 р.), значною мірою зумовленим інфляційною складовою, тоді як видатки на соціальне забезпечення в цей період залишались відносно стабільними або навіть дещо скорочувались (з 447,9 до 406,4 млрд грн у 2024–2025 рр.). Таке розходження темпів свідчить про поступове послаблення бюджетного пріоритету соціального забезпечення відносно масштабів економіки на тлі зростання конкуруючих видаткових статей, передусім сектору безпеки й оборони. Аналогічну тенденцію – планове скорочення частки видатків на соціальний захист, охорону здоров'я та освіту у ВВП на користь оборонних потреб – фіксує й огляд ОЕСР [23].

Поглиблений аналіз структури видатків на соціальне забезпечення за програмною класифікацією дає змогу простежити не лише кількісну динаміку, а й якісну трансформацію самої архітектури соціальної політики держави під впливом повномасштабної збройної агресії. Аналіз структури проведено, починаючи з 2022 р., оскільки саме з початком повномасштабного вторгнення відбулася суттєва зміна програмної класифікації соціальних видатків: частина категорій, наведених у таблиці 2, з'явилася як самостійні бюджетні програми лише після 2022 р. (зокрема, соціальний захист громадян у складних життєвих обставинах), тоді як низка довоєнних програм (підтримка учасників АТО/ООС, соціальний захист постраждалих від Чорнобильської катастрофи, забезпечення житлом військовослужбовців) була поглинута ширшими програмами воєнного часу і в подальшому окремо не звітувалася. Це унеможливлює коректне пряме зіставлення з довоєнною (2021 р.) структурою видатків у межах однієї таблиці. Слід також зауважити, що дезагрегований програмний розпис видатків за 2022 р. Мінфін окремим релізом не публікував – перший такий деталізований звіт з'явився лише для бюджету на 2023 рік, що свідчить про несформованість чіткої програмної структури соціальної політики в перший рік війни.

Наведені дані підтверджують тезу про якісну, а не лише кількісну трансформацію соціальної сфери в умовах війни. Уже в перший повний рік деталізованої звітності (2023 р.) програма підтримки громадян у складних життєвих обставинах становила 86,1 млрд грн – майже п'яту частину всіх соціальних видатків, попри те що на початку повномасштабного вторгнення такої окремої бюджетної програми не існувало.

Частка Пенсійного фонду в загальній структурі соціальних видатків у 2023–2025 рр. поступово знижується – з 61,5% у 2023 р. до 59,5% у 2025 р. – на тлі випереджального зростання нових, спричинених війною напрямів соціального захисту. Показово, що в абсолютному вимірі видатки на покриття дефіциту Пенсійного фонду також скоротилися – з 271,8 млрд грн у 2023 р. до

241,8 млрд грн у 2025 р., тоді як видатки на соціальний захист людей з інвалідністю за цей самий період зросли більш ніж удвічі (з 3,6 до 7,4 млрд грн). Це підтверджує тезу про поступову переорієнтацію соціальної політики на адресну підтримку постраждалих від війни категорій населення, хоча частка таких програм у загальній структурі видатків залишається порівняно малою.

Таблиця 2. Структура видатків на соціальне забезпечення України за бюджетними програмами, млрд грн

Стаття видатків	2022	2023	2024	2025
Разом видатків	509,5	442,3	447,9	406,4
Покриття дефіциту та фінансування Пенсійного фонду	207,7	271,8	274,7	241,8
Підтримка громадян у складних життєвих обставинах (у т.ч. ВПО)	–	86,1	88,0	83,8
Надання житлових субсидій та пільг на оплату ЖКП	–	37,9	39,6	35,9
Допомога малозабезпеченим сім'ям	–	15,5	17,0	14,9
Соціальний захист дітей та сімей	–	26,9	23,4	22,6
Соціальний захист людей з інвалідністю	–	3,6	5,2	7,4

Джерело: складено автором за даними Міністерства фінансів України [11].

Окремо слід зазначити, що видатки на підтримку ветеранів війни, які адмініструє Міністерство у справах ветеранів, не входять до наведеної в таблиці 2 структури, оскільки вона сформована за даними Міністерства фінансів України щодо виплат, які забезпечує Міністерство соціальної політики України. За наявними оцінками, ця стаття зросла з приблизно 0,5 млрд грн у 2022 р. – після різкого скорочення запланованих на початку року 6 млрд грн унаслідок воєнного шоку – до 6,8 млрд грн у 2023 р. і 13,6 млрд грн у 2024 р. [13; 15]. Дані щодо 2025 р. є суперечливими: за одними джерелами видатки на Міністерство у справах ветеранів скорочено до 5,8 млрд грн, тоді як за офіційним повідомленням самого міністерства видатки на «ветеранську політику» в межах бюджету-2025 становлять 10,7 млрд грн [14] – імовірно, через різницю в охопленні (бюджет відомства як такого проти ширшого поняття видатків на ветеранську політику, включно із субвенціями місцевим бюджетам). Це вказує на потребу окремої перевірки консолідованої бюджетної звітності Міністерства у справах ветеранів для отримання зіставних у часі показників.

Фінансове забезпечення соціальної сфери у воєнний період спирається на комбінацію власних доходів бюджету, внутрішніх запозичень і зовнішньої допомоги. Частка податкових надходжень у ВВП послідовно скорочувалася – з 26,7% у 2021 р. до 25,2% у 2023 р., що звужує можливості фінансування соціальних видатків виключно за рахунок власних ресурсів. Дефіцит зведеного бюджету у 2025 р. сягнув 18,3% ВВП, а його покриття забезпечувалося переважно за рахунок запозичень: лише на внутрішньому ринку через ОВДП у 2024 р. було залучено 638,4 млрд грн, тоді як зовнішні джерела (пільгові кредити й гранти партнерів) відіграють дедалі більшу роль у фінансуванні загального фонду бюджету, з якого покриваються, зокрема, соціальні статті.

Ключовим зовнішнім фінансовим джерелом забезпечення соціальної сфери залишається програма Європейського Союзу Ukraine Facility, що передбачає до 50 млрд євро стабільного фінансування у формі грантів (до 17 млрд євро) і пільгових кредитів (до 33 млрд євро) на період 2024–2027 рр., з яких до 32 млрд євро індикативно спрямовуються на підтримку реформ та інвестицій відповідно до «Плану України» за умови досягнення визначених індикаторів, частина яких безпосередньо стосується реформування соціальної сфери, освіти й охорони здоров'я [16]. Виплати в межах цього інструменту здійснюються траншами: Рада ЄС послідовно схвалювала чергові транші обсягом від 1,8 до понад 3,2 млрд євро [24]. Паралельно завершується формування механізму Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) – позик на суму до 50 млрд дол. США, які обслуговуватимуться за рахунок майбутніх прибутків від заморожених суверенних активів рф у юрисдикціях країн G7. За оцінками Національного інституту стратегічних досліджень, очікувані зобов'язання міжнародних донорів на 2026 рік складають близько 21 млрд дол. США, найбільша частка яких припадає саме на Ukraine Facility та ERA [10].

Таблиця 3. Структура джерел фінансового забезпечення соціальної сфери України в умовах війни

Джерело фінансування	Форма	Особливість для соціальної сфери
Державний бюджет (власні доходи)	Прямі асигнування	Базове джерело, звужене через падіння податкової бази.
Внутрішні запозичення (ОВДП)	Боргове фінансування	Опосередковано покриває соціальні статті через дефіцит загального фонду.
Ukraine Facility (ЄС)	Гранти й пільгові кредити	До 50 млрд євро на 2024–2027 рр., з яких до 32 млрд євро – під виконання індикаторів Плану України, включно з реформами соціальної сфери.
МВФ (програма EFF)	Пільгові кредити	Умовне фінансування; підтримує бюджетну стійкість, опосередковано – соціальні видатки.
Механізм ERA	Позики під майбутні доходи від заморожених активів рф	До 50 млрд дол. США макрофінансової допомоги; формується для реалізації домовленостей G7.
Світовий банк, ЄБРР, двосторонні донори	Гранти, кредити, трастові фонди	Цільові програми (охорона здоров'я, освіта, підтримка ВПО).

Джерело: складено автором за даними Європейської Комісії, Ради ЄС та Національного інституту стратегічних досліджень [10; 16; 24].

Згідно з останньою спільною оцінкою Уряду України, Групи Світового банку, Європейської комісії та ООН (RDNA5, лютий 2026 р.), станом на 31 грудня 2025 р. загальний прямий збиток від війни оцінено у 195,1 млрд дол. США, що на 10,8% більше порівняно з попередньою оцінкою (RDNA4), а сукупні соціально-економічні втрати зросли до 666,7 млрд дол. США (+13,2%). Загальна вартість відновлення та реконструкції України на наступне десятиліття

оцінюється майже у 587,7 млрд дол. США, що приблизно втричі перевищує номінальний ВВП країни за 2025 рік [20]. Порівняно з попередніми раундами оцінки простежується стійка висхідна динаміка потреб, зумовлена триваючими бойовими діями [18; 19; 20].

У межах цієї оцінки соціальна сфера (житло, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист) традиційно входить до пріоритетних напрямів: за оцінкою RDNA4, у 2025 р. на ці та суміжні напрями (енергетика, транспорт, водопостачання, розмінування, цивільний захист) було спрямовано 7,37 млрд дол. США за підтримки донорів, тоді як дефіцит фінансування на рік становив майже 9,96 млрд дол. США [19]. Це підтверджує тезу про хронічне недофінансування навіть пріоритетних соціальних напрямів відновлення, попри зростання номінальних обсягів допомоги.

Проведений аналіз дає підстави виокремити такі ключові диспропорції фінансового забезпечення соціальної сфери України в умовах війни.

По-перше, зростання номінальних обсягів соціальних видатків не завжди супроводжується адекватним зростанням реальної підтримки вразливих категорій населення з огляду на інфляційний тиск і девальваційні процеси.

По-друге, спостерігається структурна конкуренція між соціальними та оборонними видатками за обмежений бюджетний ресурс, яка об'єктивно вирішується на користь оборони, що підтверджується як номінальним скороченням соціальних асигнувань у бюджеті 2025 р., так і випереджальним зростанням оборонних видатків.

По-третє, висока залежність фінансового забезпечення від зовнішніх джерел (гранти й пільгові кредити партнерів) створює ризики фіскальної вразливості у разі скорочення чи затримки донорської підтримки, а також ризики, пов'язані з умовністю (conditionality) такої допомоги.

По-четверте, наявний щорічний дефіцит фінансування навіть пріоритетних напрямів відновлення (близько 10 млрд дол. США у 2025 р. за оцінкою RDNA4) свідчить про недостатність наявних інструментів мобілізації ресурсів і потребу в диверсифікації джерел, зокрема за рахунок розвитку державно-приватного партнерства та ринкових інструментів.

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що фінансове забезпечення соціальної сфери України в умовах повномасштабної збройної агресії характеризується суперечливою динамікою: зростання номінальних видатків на соціальне забезпечення у 2021–2022 рр. (з 343,5 до 509,5 млрд грн) супроводжується ознаками стабілізації та навіть формального скорочення бюджетних асигнувань у 2024–2025 рр. на тлі пріоритетного фінансування сектору безпеки й оборони. Структура джерел фінансового забезпечення демонструє зростання ролі міжнародної допомоги – насамперед інструменту Ukraine Facility (до 50 млрд євро на 2024–2027 рр.) та механізму ERA (до 50 млрд дол. США), що, з одного боку, забезпечує критично важливу бюджетну підтримку, а з іншого – формує ризики залежності від зовнішніх партнерів і умовності фінансування. Масштаб потреб соціальної сфери, за оцінками RDNA5, продовжує зростати випереджальними темпами порівняно з обсягами

фактичного фінансування, що зумовлює необхідність розробки додаткових механізмів мобілізації ресурсів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з обґрунтуванням напрямів диверсифікації джерел фінансового забезпечення соціальної сфери на етапі повоєнного відновлення, зокрема через розвиток інструментів державно-приватного партнерства, соціальних облігацій та підвищення адресності соціальних виплат.

Внесок авторів. *Автор одноосібно провів дослідження на всіх етапах – від визначення концепції та збору даних до написання й редагування тексту рукопису.*

Фінансування. *Автор заявляє, що дослідження виконано без зовнішнього фінансування.*

Конфлікт інтересів. *Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прутська О., Мартинова Л. Управління публічними фінансами під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. С. 57–65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-57 (дата звернення: 01.08.2026).

2. Бей С. О. Здійснення бюджетного процесу в Україні під час війни. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. № 18–19. С. 42–43. URL: https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/505/513 (дата звернення: 01.08.2026).

3. Західна О., Козік М., Грицай Р. Міжбюджетні відносини територіальних громад в умовах війни. *Фінансовий простір*. 2024. № 1–2 (53). С. 198–206. DOI: https://doi.org/10.30970/fp.1-2(53).2024.198205206 (дата звернення: 01.08.2026).

4. Ситник Н., Західна О., Огребчук В. Вплив кількісних показників на механізм фінансування закладів загальної середньої освіти Львівської міської територіальної громади. *Фінансовий простір*. 2024. № 3–4 (54). С. 173–182. DOI: https://doi.org/10.30970/fp.3-4(54).2024.173181182 (дата звернення: 01.08.2026).

5. Павлюк Т., Середницька Л. Соціальна підтримка та соціальні послуги внутрішньо переміщеним особам в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-17 (дата звернення: 01.08.2026).

6. Ачкасова О., Полянська А., Семенов А. Проблеми соціальної безпеки молоді в Україні в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-71 (дата звернення: 01.08.2026).

7. Безпаленко О. Вектори соціальної політики для України в умовах викликів війни. Проблеми сучасних трансформацій. *Серія: економіка та управління*. 2022. Т. 1, № 4. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-07-04 (дата звернення: 01.08.2026).

8. Лободіна З., Березка К. Бюджетне фінансування соціального захисту населення: виклики воєнного часу та євроінтеграційний вектор трансформацій. *Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2026. Vol. 2, № 46.

С. 132–147. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2026-02-132-147 (дата звернення: 01.08.2026).

9. Chugunov I., Makohon V., Titarchuk M., Savchenko N., Husarevych N., Adamenko I. Financial and budgetary support of social protection of the population of Ukraine under martial law. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 4, № 57. P. 446–456. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4432 (дата звернення: 01.08.2026).

10. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (листопад–грудень 2024 р.). Національний інститут стратегічних досліджень, 2024. URL: https://niss.gov.ua (дата звернення: 01.08.2026).

11. Міністерство фінансів України. Видатки бюджету України. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/ (дата звернення: 01.08.2026).

12. Державна служба статистики України. Валовий внутрішній продукт (у фактичних цінах). URL: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/ (дата звернення: 01.08.2026).

13. Міністерство у справах ветеранів: як змінювалися витрати з бюджету. Слово і Діло, 17.09.2024. URL: https://www.slovoidilo.ua/2024/09/17/infografika/ekonomika/ministerstvo-spravax-veteraniv-yak-zminyuvalysya-vytraty-byudzhetu (дата звернення: 01.08.2026).

14. Держбюджет-2025: видатки на ветеранську політику встановлено на рівні 10,7 млрд грн. Міністерство у справах ветеранів України, 2024. URL: https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/derzhbudzhet-2025-vidatki-na-veteransku-politiku-vstanovleno-na-rivni-107-mlrd-grn (дата звернення: 01.08.2026).

15. Більше ніж удвічі. Чому уряд скорочує бюджет Мінветеранів і чи вплине це на захисників України. Телеграф, 15.10.2024. URL: https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2024-10-15/5875708-bilshe-nizh-udvichi-chomu-uryad-skorochue-byudzhet-minveteraniv-i-chi-vpline-tse-na-zakhisnikiv-ukraini (дата звернення: 01.08.2026).

16. The Ukraine Facility. European Commission, 2024–2026. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en (дата звернення: 01.08.2026).

17. Дефіцит держбюджету у 2025 році становив 18,3% ВВП. Укрінформ, 2026. URL: https://www.ukrinform.ua (дата звернення: 01.08.2026).

18. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released (RDNA3). World Bank, 2024. URL: https://www.worldbank.org (дата звернення: 01.08.2026).

19. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released (RDNA4). World Bank, 2025. URL: https://www.worldbank.org (дата звернення: 01.08.2026).

20. World Bank, United Nations and the European Union issue Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5). UN Ukraine, 23.02.2026. URL:

https://ukraine.un.org/en/310512-world-bank-united-nations-and-european-union-issues-rapid-damage-and-needs-assessment (дата звернення: 01.08.2026).

21. Nguyen T., Castro V., Wood J. Social protection spending and financial crises. *Finance Research Letters*. 2024. Vol. 59. Art. 104753. DOI: https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104753 (дата звернення: 01.08.2026).

22. War, solidarity and welfare attitudes: survey evidence from the war in Ukraine. *Journal of European Public Policy*. 2025. DOI: https://doi.org/10.1080/13501763.2025.2463640 (дата звернення: 01.08.2026).

23. OECD Economic Outlook, Volume 2024 Issue 2: Ukraine. OECD, 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2024/11/oecd-economic-outlook-volume-2024-issue-2-country-notes_2e3ba011/ukraine_10fdf69d.html (дата звернення: 02.08.2026).

24. Ukraine Facility: Council approves payment to Kyiv. Council of the European Union, 2025–2026. URL: https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-facility/ (дата звернення: 02.08.2026).

REFERENCES

1. Prutska, O., & Martynova, L. (2023). Upravlinnia publichnymy finansamy pid chas viiny [Public finance management during the war]. Ekonomika ta suspilstvo, no. 55, pp. 57–65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-57 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

2. Bei, S. O. (2022). Zdiisnennia biudzhetnoho protsesu v Ukraini pid chas viiny [Implementation of the budget process in Ukraine during the war]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal “Hraal nauky”, no. 18–19, pp. 42–43. Available at: https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/505/513 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

3. Zakhidna, O., Kozik, M., & Hrytsai, R. (2024). Mizhbiudzhetni vidnosyny terytorialnykh hromad v umovakh viiny [Intergovernmental fiscal relations of territorial communities in wartime]. Finansovyi prostir, no. 1–2(53), pp. 198–206. DOI: https://doi.org/10.30970/fp.1-2(53).2024.198205206 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

4. Sytnyk, N., Zakhidna, O., & Ohrebchuk, V. (2024). Vplyv kilkisnykh pokaznykiv na mekhanizm finansuvannia zakladiv zahalnoi serednoi osvity Lvivskoi miskoi terytorialnoi hromady [The impact of quantitative indicators on the financing mechanism of general secondary education institutions of the Lviv city territorial community]. Finansovyi prostir, no. 3–4(54), pp. 173–182. DOI: https://doi.org/10.30970/fp.3-4(54).2024.173181182 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

5. Pavliuk, T., & Serednytska, L. (2023). Sotsialna pidtrymka ta sotsialni posluhy vnutrishno peremishchenym osobam v umovakh viiny [Social support and social services for internally displaced persons in wartime]. Ekonomika ta suspilstvo, no. 50. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-17 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

6. Achkasova, O., Polianska, A., & Semenov, A. (2023). Problemy sotsialnoi bezpeky molodi v Ukraini v umovakh voiennoho stanu ta shliakhy yikh podolannia [Problems of social security of youth in Ukraine under martial law and ways to overcome them]. Ekonomika ta suspilstvo, no. 56. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-71 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

7. Bezpalenko, O. (2022). Vektory sotsialnoi polityky dlia Ukrainy v umovakh vyklykiv viiny [Vectors of social policy for Ukraine amid the challenges of war]. Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia, vol. 1, no. 4. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-07-04 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

8. Lobodina, Z., & Berezka, K. (2026). Biudzhetne finansuvannia sotsialnoho zakhystu naselennia: vyklyky voiennoho chasu ta yevrointehratsiinyi vektor transformatsii [Budget financing of social protection of the population: Wartime challenges and the European integration vector of transformations]. Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University, vol. 2, no. 46, pp. 132–147. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2026-02-132-147 (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

9. Chugunov, I., Makohon, V., Titarchuk, M., Savchenko, N., Husarevych, N., & Adamenko, I. (2024). Financial and budgetary support of social protection of the population of Ukraine under martial law. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, vol. 4, no. 57, pp. 446–456. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4432 (accessed August 1, 2026).

10. National Institute for Strategic Studies. (2024). Ohliad instrumentiv pidtrymky finansovoi stiikosti v umovakh voiennoho stanu v Ukraini (lystopad–hruden 2024 r.) [Review of financial resilience support instruments under martial law in Ukraine (November–December 2024)]. Available at: https://niss.gov.ua (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

11. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). Vydatky biudzhetu Ukrainy [Expenditures of the budget of Ukraine]. Available at: https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/ (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

12. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Valovyi vnutrishnii produkt (u faktychnykh tsinakh) [Gross domestic product (at current prices)]. Available at: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/ (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

13. Slovo i Dilo. (2024, September 17). Ministerstvo u spravakh veteraniv: yak zminiuvalysia vytraty z biudzhetu [Ministry of Veterans Affairs: How budget expenditures changed]. Available at: https://www.slovoidilo.ua/2024/09/17/infografika/ekonomika/ministerstvo-spravax-veteraniv-yak-zminyuvalysya-vytraty-byudzhetu (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

14. Ministry of Veterans Affairs of Ukraine. (2024). Derzhbiudzhet-2025: vydatky na veteranskuu politыku vstanovleno na rivni 10,7 mlrd hrn [State budget

2025: Expenditures on veterans policy set at UAH 10.7 billion]. Available at: https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/derzhbudzhet-2025-vidatki-na-veteransku-politiku-vstanovleno-na-rivni-107-mlrd-grn (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

15. Telehraf. (2024, October 15). Bilshe nizh udvichi. Chomu uriad skorochuie biudzhet Minveteraniv i chy vplyne tse na zakhysnykiv Ukrainy [More than twofold. Why the government is cutting the Ministry of Veterans Affairs budget and whether it will affect Ukraine's defenders]. Available at: https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2024-10-15/5875708-bilshe-nizh-udvichi-chomu-uryad-skorochue-byudzhet-minveteraniv-i-chi-vpline-tse-na-zakhisnikiv-ukraini (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

16. European Commission. (2024–2026). The Ukraine Facility. Available at: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en (accessed August 1, 2026).

17. Ukrinform. (2026). Defitsyt derzhbiudzhetu u 2025 rotsi stanovyv 18,3% VVP [State budget deficit in 2025 was 18.3% of GDP]. Available at: https://www.ukrinform.ua (accessed August 1, 2026) [in Ukrainian].

18. World Bank. (2024). Updated Ukraine recovery and reconstruction needs assessment released (RDNA3). Available at: https://www.worldbank.org (accessed August 1, 2026).

19. World Bank. (2025). Updated Ukraine recovery and reconstruction needs assessment released (RDNA4). Available at: https://www.worldbank.org (accessed August 1, 2026).

20. UN Ukraine. (2026, February 23). World Bank, United Nations and the European Union issue rapid damage and needs assessment (RDNA5). Available at: https://ukraine.un.org/en/310512-world-bank-united-nations-and-european-union-issues-rapid-damage-and-needs-assessment (accessed August 1, 2026).

21. Nguyen, T., Castro, V., & Wood, J. (2024). Social protection spending and financial crises. Finance Research Letters, vol. 59, art. 104753. DOI: https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104753 (accessed August 1, 2026).

22. War, solidarity and welfare attitudes: Survey evidence from the war in Ukraine. (2025). Journal of European Public Policy. DOI: https://doi.org/10.1080/13501763.2025.2463640 (accessed August 1, 2026).

23. OECD. (2024). OECD economic outlook, volume 2024 issue 2: Ukraine. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/2024/11/oecd-economic-outlook-volume-2024-issue-2-country-notes_2e3ba011/ukraine_10fdf69d.html (accessed August 2, 2026).

24. Council of the European Union. (2025–2026). Ukraine Facility: Council approves payment to Kyiv. Available at: https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-facility/ (accessed August 2, 2026).